УДК 378:336.225
https://doi.org/10.31652/2415-7872-2026-86-81-86

ТАМАРА ПІЛЮГІНА
https://orcid.org/0000-0002-6872-7762
tamarapiliuhina@ukr.net
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
Державний податковий університет
вул. Університетська, 31, м. Ірпінь

ЛІНГВОПРАВОВА ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті досліджено особливості лінгвоправової підготовки майбутніх юристів у закладах вищої освіти України. Проаналізовано теоретичні засади правничої лінгвістики як міждисциплінарної галузі знань, визначено зміст мовно-комунікативної компетентності юриста та окреслено сучасні тенденції розвитку правничої освіти. Розглянуто проблеми і перспективи удосконалення лінгвоправової підготовки юристів в умовах європейської інтеграції, цифровізації освіти і розвитку LegalTech. Підсумовано, що модернізація мовної підготовки правників здійснюється за допомогою інтеграції інноваційних методик, міждисциплінарного підходу і цифрових технологій.

Ключові слова: *правнича лінгвістика, юридична освіта, мовна компетентність, юридична термінологія, професійне мовлення юриста, юридичне письмо, заклади вищої освіти.*

TAMARA PILIUHINA
https://orcid.org/0000-0002-6872-7762
tamarapiliuhina@ukr.net
PhD, Associate Professor State Tax University
Universytets'ka str., 31, Irpin

LINGUISTIC AND LEGAL TRAINING OF LAWYERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE

The current stage of development of Ukrainian society is characterized by active processes of reforming the legal system, European integration changes and modernization of higher education. In these conditions, high-quality professional training of lawyers, an important component of which is linguistic and legal competence, becomes of particular importance. The professional activity of lawyers is directly related to the language of law, legal argumentation, interpretation of regulatory legal acts, drafting procedural documents and carrying out professional communication. In the information society and total digitalization of law, the role of linguistic and legal training of applicants is constantly growing.

The essence of legal linguistics is revealed, and its role in improving the language training of future lawyers in accordance with modern educational standards, international requirements and development of digital technologies in legal activity is studied.

The main areas of legal linguistics are analyzed, such as: the study of legal terminology, analysis of the language of regulatory legal acts, legal rhetoric, the culture of professional speech of a lawyer, legal translation, linguistic examination of texts, the structure of legal texts and mechanisms of legal communication, and linguistic aspects of the judicial process.

It is concluded that linguistic and legal training of lawyers in higher education institutions of Ukraine is an important component of the formation of professional competence of future lawyers. It ensures the development of linguistic and communicative culture, legal thinking and professional communication skills.

Further development of linguistic and legal training requires modernization of legal education in higher education institutions of Ukraine. Therefore, among the main trends in the development of linguistic and legal training of lawyers, one can single out a competency-based approach to training, the integration of digital technologies into legal activities, the development of legal translation, legal rhetoric, the interdisciplinary nature of education, and the strengthening of the practical component.

Key words*: legal linguistics, legal education, language competence, legal terminology, professional speech of a lawyer, legal writing, higher education institutions.*

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується активними процесами реформування правової системи, євроінтеграційними змінами і модернізацією вищої освіти. У цих умовах особливого значення набуває професійна підготовка юристів, важливою складовою якої є лінгвоправова компетентність. Професійна діяльність правника безпосередньо пов'язана з мовою права, юридичною аргументацією, тлумаченням нормативно-правових актів, складанням процесуальних документів і здійсненням професійної комунікації.

Правнича лінгвістика – це міждисциплінарна галузь знань, яка вивчає взаємозв'язок мови і права, особливості функціонування юридичної мови, правничої термінології і професійної комунікації у сфері правової діяльності. Вона поєднує елементи мовознавства, юриспруденції, риторики, стилістики, теорії комунікації [5, с. 14].

Предметом юрислінгвістики є мова законодавства, юридична термінологія, юридичні тексти, судове мовлення, правова аргументація, юридичне письмо, лінгвістичні аспекти тлумачення правових норм. Основне завдання правничої лінгвістики полягає у забезпеченні точності, логічності та однозначності юридичного мовлення, адже будь-яка неточність у правовому тексті може призвести до помилок у правозастосуванні [1, с.10].

Основними напрямами правничої лінгвістики є дослідження юридичної термінології, аналіз мови нормативно-правових актів, юридична риторика, культура професійного мовлення юриста, юридичний переклад, лінгвістична експертиза текстів, структура правових текстів, механізми юридичної комунікації і мовні аспекти судового процесу.

Метою статті є розкрити сутність правничої лінгвістики та її роль в удосконаленні мовної підготовки майбутніх юристів відповідно до сучасних освітніх стандартів, міжнародних вимог і розвитку цифрових технологій у правничій діяльності.

Проблеми вищої освіти досліджувало багато вітчизняних і зарубіжних учених. Найвідомішими з них є Семен Гончаренко (компетентнісний підхід до освіти, професійна підготовка фахівців, розвиток комунікативної культури, гуманізація освіти), Іван Зязюн (педагогічна майстерність, культура професійного мовлення, комунікативна діяльність, гуманістичні засади освіти), Неллі Ничкало (професійна освіта, компетентнісний підхід до освіти, підготовка фахівців у системі вищої освіти), Олена Семеног (професійна мовнокомунікативна компетентність, культура наукового мовлення, професійна підготовка фахівців) та ін.

Провідними дослідниками правничої лінгвістики у системі професійної підготовки юристів у закладах вищої освіти є Наталія Артикуца, яка вивчала мову права, юридичний дискурс, проблеми правничої комунікації і Леонід Мамут, який розглядав професійну культуру юриста, юридичну етику і професійну комунікацію.

Зарубіжними ученими, які досліджували проблеми лінгвоправової підготовки є Чаїм Перельман як один із засновників сучасної теорії аргументації, Теун ван Дейк, який вивчав дискурс, юридичну комунікацію, мовленнєві структури і критичний аналіз тексту тощо.

В умовах реформування системи вищої освіти України, розвитку правової держави та інтеграції до європейського освітнього простору особливого значення набуває проблема професійної підготовки майбутніх юристів. Однією з ключових складових цієї підготовки є лінгвоправова компетентність, оскільки юридична діяльність безпосередньо пов'язана з мовою, комунікацією і текстом. Право функціонує через мовне оформлення правових норм, юридичну аргументацію, тлумачення законодавства і професійне спілкування. Саме тому ефективна діяльність юриста неможлива без високого рівня мовної культури, володіння юридичною термінологією, навичок юридичного письма і професійної риторики.

Лінгвоправова підготовка майбутніх юристів – це цілеспрямований процес формування у здобувачів юридичної освіти мовної, комунікативної, термінологічної і риторичної компетентностей, необхідних для здійснення професійної правничої діяльності [4, с. 186]. Її основною метою є формування професійного мовлення юриста, розвиток юридичного мислення, оволодіння правничою термінологією, набуття навичок юридичного письма, формування культури професійної комунікації [4, с. 187]. Юрислінгвістична підготовка є складовою професійної компетентності майбутнього юриста, оскільки право існує та реалізується через мовні форми і є необхідною умовою ефективної професійної діяльності юриста, оскільки забезпечує точність юридичної комунікації, правильне тлумачення правових норм і високу культуру правничого мовлення.

Теоретичні засади лінгвоправової підготовки здобувачів ґрунтуються на лінгвістичній, правовій, комунікативній і психолого-педагогічній основах [3, с.180].

Лінгвістична основа пов'язана з вивченням сучасної української літературної мови, стилістики, термінознавства, культури мовлення, професійної комунікації. Юридична мова має специфічні ознаки, як-то: точність, логічність, нормативність, офіційність, стандартизованість. Саме тому юрист повинен досконало володіти нормами літературної мови та уміти використовувати їх у професійній сфері.

Правова основа лінгвоправової підготовки пов'язана з теорією держави і права, юридичною технікою, законодавчою стилістикою, правотворчістю, правозастосуванням. Право є текстуально організованою системою, тому якість юридичної діяльності значною мірою залежить від правильного мовного оформлення правових норм і документів. Юридичний текст має відповідати принципам чіткості, однозначності, логічності, структурованості, юридичної коректності.

На комунікативній основі юридична діяльність розглядається як різновид професійної комунікації. Юрист постійно взаємодіє з судом, клієнтами, органами державної влади, правоохоронними органами та іншими учасниками правових відносин, тому важливими компонентами підготовки є культура мовлення, професійна етика, риторична майстерність, навички аргументації, ведення професійного діалогу.

З'ясовано, що лінгвоправова підготовка ґрунтується також на психолого-педагогічних принципах, як-то: розвиток критичного мислення, формування професійної мовної особистості, розвиток творчих здібностей, індивідуалізація навчання, мотивація професійного саморозвитку. Підготовка юриста передбачає не лише засвоєння знань, а й формування професійного стилю мислення і мовленнєвої поведінки.

Вивчено, що методологічними підходами до лінгвоправової підготовки є компетентнісний, комунікативний, міждисциплінарний та особистісно орієнтований підходи [2, с. 18].

Компетентнісний підхід є провідним у сучасній системі освіти. Він орієнтує навчальний процес на формування практичних професійних умінь. У межах підходу формуються мовна, комунікативна, риторична, термінологічна та інформаційна компетентності. Майбутній юрист повинен не лише знати законодавство, а й уміти професійно спілкуватися, аналізувати юридичні тексти. складати документи, аргументувати правову позицію.

Комунікативний підхід розглядає мову як інструмент професійної взаємодії. Його основними завданнями є формування навичок усного професійного мовлення, юридичної риторики, публічного виступу, професійного діалогу, мовної етики. Особливого значення набуває судова риторика і мистецтво юридичної аргументації.

Лінгвоправова підготовка має міждисциплінарний характер, оскільки інтегрує право, мовознавство, логіку, риторику, психологію, інформаційні технології. Такий підхід забезпечує комплексну професійну підготовку юриста.

Особистісно орієнтований підхід спрямований на розвиток індивідуальних здібностей. творчого мислення, професійної самостійності, комунікативної культури та етичної поведінки.

Основними компонентами лінгвоправової підготовки є мовна, термінологічна, комунікативна компетентності та юридичне письмо [5, с. 201].

Мовна компетентність передбачає знання норм української літературної мови, правильне слововживання, володіння офіційно-діловим стилем і дотримання мовних норм. Термінологічна компетентність полягає у тому, що юрист повинен знати юридичну термінологію, правильно використовувати правничі терміни. розуміти зміст правових понять, володіти міжнародною юридичною термінологією. Комунікативна компетентність включає професійне мовлення, юридичну аргументацію, навички ведення дискусії, культуру спілкування і судову риторику. Юридичне письмо передбачає формування навичок складання процесуальних документів, написання договорів, підготовки позовних заяв, створення нормативно-правових актів, оформлення правових висновків. Юридичний текст має бути логічним, чітким, аргументованим і юридично грамотним.

Одним із ключових завдань лінгвоправової підготовки є формування мовно-комунікативної компетентності майбутніх юристів. Вона включає знання норм сучасної української літературної мови, володіння юридичною термінологією, уміння аналізувати правові тексти, навички професійної усної і письмової комунікації, здатність до юридичної аргументації, навички публічного виступу і ведення дискусії [2, с. 188]. Юрист повинен уміти точно формулювати правові позиції, складати юридичні документи, здійснювати тлумачення нормативних актів і вести професійний діалог. Нечіткість або неоднозначність мовного оформлення правових норм може призводити до юридичних колізій і помилок у правозастосуванні. Важливим елементом мовної підготовки є юридичне письмо, яке охоплює складання договорів, написання позовних заяв, оформлення процесуальних документів, підготовку правових висновків та академічне правниче письмо. У сучасній правничій освіті дедалі більшого значення набуває також культура професійного мовлення, яка включає дотримання мовних норм, етичність комунікації і володіння риторичними засобами впливу. У сучасних освітніх програмах юридичних факультетів викладаються такі дисципліни, як українська мова за професійним спрямуванням, юридична деонтологія, правнича лінгвістика, юридична риторика, юридичний переклад та академічне письмо. Крім того, сучасна система підготовки правників орієнтується на європейські стандарти освіти, що передбачають розвиток критичного мислення, комунікативної культури і навичок професійної аргументації.

Подальший розвиток лінгвоправової підготовки потребує модернізації юридичної освіти у закладах вищої освіти України. Досліджено, що серед основних *тенденцій* розвитку лінгвоправової підготовки юристів можна виокремити: компетентнісний підхід до навчання, інтеграцію цифрових технологій у правничу діяльність, розвиток юридичного перекладу і правничої риторики, міждисциплінарний характер освіти і посилення практичної складової навчання.

Компетентнісний підхід як тенденція розвитку лінгвоправової підготовки юристів – це сучасна освітня концепція, яка орієнтує процес професійної підготовки не лише на засвоєння знань, а передусім на формування здатності майбутнього юриста ефективно діяти у реальних професійних ситуаціях, використовуючи мовні, комунікативні, правові та аналітичні компетентності [1, с. 150].

Він передбачає формування інтегрованих професійних компетентностей, орієнтацію на результати навчання, розвиток здатності до самостійного професійного мислення, поєднання мовної і правничої підготовки. У лінгвоправовій підготовці цей підхід означає, що здобувач повинен

не лише знати юридичну термінологію або норми права, а й уміти грамотно формулювати правові позиції, здійснювати юридичну комунікацію, аналізувати нормативно-правові тексти, складати процесуальні документи, вести професійні переговори, аргументовано виступати в усній і письмовій формах.

Компетентнісний підхід став основою реформування освіти відповідно до принципів Болонського процесу, європейського простору вищої освіти, стандартів професійної мобільності. Для юриста це означає необхідність володіння юридичною мовою, здатність працювати з міжнародними документами та участі у міжнаціональній правовій комунікації.

Основними компетентностями у лінгвоправовій підготовці юриста є комунікативна компетентність, яка передбачає грамотне усне і писемне мовлення, володіння юридичним стилем, здатність вести професійний діалог, уміння переконувати та аргументувати; лінгвістична компетентність, яка охоплює знання норм української літературної мови, юридичну термінологію, стилістику офіційно-ділового мовлення, культуру професійного мовлення; правова компетентність включає знання законодавства, розуміння принципів права, уміння тлумачити норми, застосування правових механізмів у практичних ситуаціях; соціокультурна компетентність формує професійну етику, толерантність, правову культуру, навички міжкультурної комунікації; дискурсивна компетентність передбачає уміння будувати логічно завершений юридичний текст, аналізувати правовий дискурс, аргументувати правову позицію, використовувати риторичні засоби впливу [3, с. 303].

Інтеграція цифрових технологій у лінгвоправову підготовку юристів – це процес упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчання з метою формування професійних мовленнєвих, правових, комунікативних і цифрових компетентностей [3, с. 502].

Цей процес охоплює використання електронних освітніх ресурсів, цифрову правову комунікацію, застосування онлайн-платформ, роботу з юридичними базами даних, використання штучного інтелекту, електронне документування, дистанційне і змішане навчання (онлайн-лекції, відео конференції, вебінари. інтерактивні курси, електронне тестування, віртуальні навчальні середовища). Використання мультимедійних технологій включає презентації, відео лекції, аудіоматеріали, інтерактивні вправи, цифрові тренажери. Такі технології підвищують мотивацію студентів, якість засвоєння матеріалу, розвиток професійного мовлення. У межах формування цифрової комунікативної компетентності сучасний юрист повинен уміти вести професійне листування, брати участь в онлайн-переговорах, проводити дистанційні консультації, створювати електронні юридичні документи, комунікувати у цифровому середовищі. Цифрова комунікація вимагає дотримання мовних норм, юридичної точності, етики онлайн-спілкування.

Штучний інтелект поступово стає важливим елементом юридичної діяльності. Так, у лінгвоправовій підготовці використовуються системи автоматичного аналізу текстів, чат-боти, перекладачі юридичних текстів, генератори документів, інтелектуальні пошукові системи. Це сприяє розвитку навичок роботи з LegalTech, автоматизації юридичного аналізу, підвищенню ефективності професійної діяльності.

Розвиток юридичного перекладу відбувається у контексті європейської інтеграції України, що зумовлює необхідність підготовки юристів, здатних працювати з іншомовними правовими текстами і міжнародними документами.

Юридичний переклад – це спеціалізований вид перекладу, який полягає у точній передачі змісту правових текстів з однієї мови на іншу з урахуванням особливостей правових систем, юридичної термінології та професійної комунікації [5, с. 170].

Юридичний переклад вимагає не лише мовної компетентності, а й глибокого розуміння права та особливостей правових систем різних держав. Юридичний переклад вирізняється точністю і однозначністю, термінологічною складністю, залежністю від правової системи. Юридичний переклад інтегрує мовну підготовку, правову освіту, професійну комунікацію і міжкультурну компетентність. У процесі навчання студенти опановують юридичну термінологію, особливості офіційно-ділового стилю, техніку перекладу правових текстів, навички професійного письма.

У процесі навчання юридичного перекладу у здобувачів формуються такі основні компетентності, як лінгвістична (передбачає знання іноземної мови, володіння юридичною термінологією, розуміння стилістики правових текстів, грамотність юридичного мовлення), перекладацька (формуються уміння перекладати правові документи, використовувати юридичні словники, працювати з термінологічними базами, забезпечувати точність перекладу), правова (здобувачі повинні розуміти зміст правових норм, орієнтуватися у правових системах, аналізувати міжнародні документи, правильно інтерпретувати юридичні поняття), комунікативна (юрист навчається здійснювати міжнародну професійну комунікацію, вести юридичне листування, брати участь у переговорах, презентувати правову позицію іноземною мовою).

Напрямами розвитку юридичного перекладу у підготовці юристів є вивчення юридичної англійської мови, інтеграція перекладу з правовими дисциплінами, використання цифрових технологій, практикоорієнтоване навчання.

Розвиток правничої риторики є важливою тенденцією сучасної лінгвоправової підготовки юристів. Він спрямований на формування високого рівня професійної комунікації, культури мовлення, навичок переконання та аргументації. Правнича риторика забезпечує підготовку юриста, здатного ефективно діяти у професійному правовому середовищі, вести конструктивний діалог, захищати правову позицію і здійснювати професійний мовленнєвий вплив. У сучасному інформаційному та демократичному суспільстві риторична компетентність стає невід'ємною складовою професійної майстерності юриста і важливим чинником успішної правничої діяльності.

Правнича риторика – це галузь професійної риторики, що вивчає закономірності юридичного мовлення, мистецтво правового переконання та особливості професійної комунікації юриста [1, с. 190]. Вона охоплює культуру юридичного мовлення, мистецтво судового виступу, техніку аргументації, логіку правового мислення, професійне спілкування, етику юридичної комунікації, навички публічного виступу. Основними напрямами розвитку правничої риторики є розвиток судового красномовства, формування культури професійного мовлення, використання інтерактивних методів навчання, інтеграція цифрових технологій, розвиток міжкультурної комунікації. Під час розвитку судового красномовства особлива увага приділяється формуванню навичок судового виступу, дебатів, побудови промови, логічної аргументації, спростування позиції опонента. Здобувачі вчаться складати судові промови, аналізувати риторичні стратегії, виступати в умовах моделювання судових процесів. Формування культури професійного мовлення юриста спрямоване на володіння літературною українською мовою, юридичною термінологією, офіційно-діловим стилем, нормами професійної комунікації. У міжнародному правовому середовищі юрист повинен ураховувати культурні особливості спілкування, володіти професійною іноземною мовою, адаптувати риторичні стратегії до міжнародної аудиторії. Правнича риторика є необхідною у судовій діяльності, адвокатурі, прокурорській діяльності, нотаріаті, медіації, дипломатії, правозахисній діяльності. Вона допомагає юристу ефективно захищати інтереси клієнта, переконувати аудиторію, вести переговори. вирішувати конфлікти, здійснювати професійну комунікацію.

Міждисциплінарний характер освіти є однією з найважливіших тенденцій розвитку сучасної лінгвоправової підготовки юристів. Він забезпечує інтеграцію правничих, мовних, комунікативних, психологічних та цифрових знань, що сприяє формуванню компетентного, мобільного і конкурентоспроможного фахівця. Такий підхід дозволяє підготувати юриста, здатного ефективно діяти в умовах сучасного інформаційного суспільства, здійснювати професійну комунікацію, працювати з комплексними правовими проблемами та адаптуватися до постійних змін у правовому середовищі.

Міждисциплінарний підхід – це організація освітнього процесу, за якої знання, методи і компетентності різних наук інтегруються для комплексного вивчення професійної діяльності [3, с. 418].

У лінгвоправовій підготовці юристів цей підхід передбачає поєднання правничих дисциплін, мовознавства, риторики, психології, соціології, інформаційних технологій, етики, філософії, комунікативістики. Міждисциплінарний підхід допомагає формувати комплексне професійне мислення: майбутній юрист навчається аналізувати правові явища комплексно, враховувати соціальний контекст, поєднувати правовий і комунікативний аналіз. Він сприяє удосконаленню мовленнєвої культури, розвитку риторичних навичок, формуванню навичок переговорів, міжкультурній комунікації.

Посилення практичної складової освіти є важливою тенденцією розвитку сучасної лінгвоправової підготовки майбутніх юристів. Воно спрямоване на формування професійно компетентного фахівця, здатного ефективно застосовувати мовні і правові знання у практичній діяльності. Практикоорієнтоване навчання забезпечує розвиток професійного мовлення, комунікативних навичок, правничої риторики, юридичного письма і здатності до вирішення реальних правових проблем. Саме поєднання теоретичної і практичної підготовки дозволяє сформувати сучасного юриста, готового до викликів професійної діяльності в умовах динамічного правового та інформаційного середовища.

Практична складова освіти – це система методів, форм і засобів навчання, спрямованих на формування професійних компетентностей шляхом наближення освітнього процесу до реальної юридичної практики [3, с. 609].

У лінгвоправовій підготовці практична складова передбачає формування професійного мовлення, розвиток навичок юридичної комунікації, удосконалення правничого письма, моделювання професійних ситуацій, застосування правових знань у практичній діяльності. Основними напрямами посилення практичної складової є створення юридичних клінік, моделювання судових процесів, практика юридичного письма, кейс-методи, практика професійної комунікації, інтеграція цифрових технологій.

Отже, досліджено, що лінгвоправова підготовка юристів у закладах вищої освіти України є важливою складовою формування професійної компетентності майбутніх правників. Вона

забезпечує розвиток мовно-комунікативної культури, юридичного мислення і навичок професійної комунікації.

Сучасний розвиток правничої освіти вимагає модернізації системи мовної підготовки шляхом упровадження інноваційних методик навчання, інтеграції цифрових технологій і посилення практичної спрямованості освітнього процесу.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні можливостей використання штучного інтелекту та технологій обробки природної мови у сфері юридичної освіти та правничої комунікації.

Література

1. Артикуца Н.В. Мова права і юридична термінологія: навч. посіб. Вид. 2-ге, змін. і доп. Київ, 2004. 277с.
2. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: монографія. Харків: Права людини, 2015. 280 с.
3. Основи юридичної лінгвістики: навч. посіб. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2020. 640 с.
4. Скорофатова А.О. Лінгвістичні аспекти юридичної техніки: юридична дефініція, презумпція та фікція. *Нова філологія*. 2024. № 93. С. 183-191.
5. Правнича лінгвістика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Проценко Г. П. та ін. Київ, 2010. 309 с.

References

1. Artykutsa N. V. Mova prava i yurydychna terminolohiia [Legal language and legal terminology]: navch. posib. Vyd. 2-he, zmin. i dop. Kyiv, 2004. 277 s. [in Ukrainian].
2. Liubchenko M. I. Yurydychna terminolohiia: poniattia, osoblyvosti, vydy [Legal terminology: concepts, features, types]: monohrafiia. Kharkiv: Prava liudyny, 2015. 280 s. [in Ukrainian].
3. Osnovy yurydychnoi linhvistyky [Fundamentals of legal linguistics]: navch. posib. Kyiv: Mizhrehionalna Akademiia upravlinnia personalom, 2020. 640 s. [in Ukrainian].
4. Skorofatova A.O. Linhvistychni aspekty yurydychnoi tekhniky: yurydychna definitsiia, prezumptsiia ta fiktsiia [Linguistic aspects of legal technique: legal definition, presumption and fiction]. *Nova filolohiia – New philology*. 2024. № 93. S. 183-191. [in Ukrainian].
5. Pravnycha linhvistyka [Legal linguistics]: navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl. / Protsenko H. P. ta in. Kyiv, 2010. 309 s. [in Ukrainian].

Надійшла до редакції / Received: 6.04.2026 Схвалено до друку / Accepted: 12.05.2026

Опубліковано / Published: 7.06.2026